

Δευτέρα, 18 Μαΐου 2009
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

Α1.1. Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Εθνικά Κινήματα (19^{ος} αιώνας)
- β. Τρίτος Κόσμος
- γ. Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959)

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

α. Εθνικά Κινήματα (19^{ος} αιώνας): σελ. 13 (εισαγωγή: «Στο κλίμα...Γαλλικής Επανάστασης») «Εθνικά κινήματα θεωρούμε ... διακριτής κοινότητας», «Τα εθνικά κινήματα αποσκοπούσαν ... δηλαδή».

β. Τρίτος Κόσμος: σελ.140-141 «Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι ... διεθνούς συστήματος», σελ.152 «Τα νέα κράτη που ανέκυψαν...εμφύλιους πολέμους», σελ.153 «Πάντως στον Τρίτο Κόσμο ... ως Βελιγραδίου» και σελ. 153 «Ορισμένες από τις χώρες του Τρίτου κόσμου ... μέλλον της ανθρωπότητας». [Στον ορισμό μπορεί να αναφερθεί και από τη σελ. 152 «Κύριες επιδιώξεις τους...του διπολικού κόσμου». Ο ορισμός στο γλωσσάρι σελ. 246 επαναλαμβάνει τα στοιχεία από τη σελ.152].

γ. Συμφωνίες Ζυρίχης και Λονδίνου (1959): σελ.163-164 «Τον Φεβρουάριο 1959 ... Αύγουστο 1960».

Α.1.2. Να αντιστοιχίσετε τα ονόματα των ηγετών (Στήλη Α) με τη χώρα στην οποία έδρασαν (Στήλη Β). Στη Στήλη Α περισεύουν δύο ονόματα.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Νέλσον Μαντέλα	α. Ινδία
2. Βίλι Μπραντ	β. Αίγυπτος
3. Χο Τσι Μινχ	γ. Ν. Αφρική
4. Αγιατολάχ Χομείνι	δ. Κύπρος
5. Μαχάτμα Γκάντι	ε. Γερμανία
6. Γκαμάλ Αμπντέλ Νάσερ	
7. Τάσσορ Παπαδόπουλος	

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1. γ
2. ε
- 3.-
- 4.-
5. α
6. β
7. δ

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1. Τι γνωρίζετε για το γεγονός της καταστροφής της Χίου και ποια η σημασία του;

Μονάδες 12

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σελ. 26 «Την επανάσταση στερέωσαν...**σελ.27** σε όλο τον κόσμο». Μπορεί να προστεθεί και από **σελ.27-29** «Την καταστροφή της Χίου...ανοιχτά της Τενέδου»

A.2.2. Να αναφερθείτε στον γαλλοπρωσικό πόλεμο (1870–1871) και στην τελική συνθήκη ειρήνης.

Μονάδες 13

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σελ.48 «Ο γαλλοπρωσικός πόλεμος. Η κήρυξη...**σελ.49** γηραιάς ηπείρου».

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β1

Αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στις συνέπειες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918).

Μονάδες 30

ΚΕΙΜΕΝΟ Α'

«Η Ρόδα του Πολέμου.

Τη βλέπουμε, μιλιούνια άνθρωποι, που ξεπροβάλλει μες από το μουχλιασμένο χάος και γυρίζει και τρίζει σπαραχτικά σα μαγγανοπήγαδο θεόρατο. Ο ορίζοντας είναι κοκκινόμαυρος, η γης αχνίζει άλικους¹ αχνούς. Ο θεόρατος τροχός γυρνά ολοένα, γυρνά αιώνες μαζί με τη γης και στριγγλίζει πάνω από την άβυσσο, στριγγλίζει σπαραχτικά.[...] Είναι ο Πόλεμος στο χαράκωμα που δουλεύει έτσι αργά και σίγουρα. Ο Πόλεμος, που προτού να τσακίσει το κορμί αποσυνθέτει πρώτα λίγο-λίγο κι αλύπητα την ψυχή μες στην απομόνωση της υπόγειας ζωής».

Στρατής Μυριβήλης, *Η ζωή εν τάφω*, Εστία, Αθήνα³³ 1997, σ. 19, 20.

1. άλικους: κατακόκκινους

ΚΕΙΜΕΝΟ Β'

«Είμαι νέος, είκοσι χρονών· κι ωστόσο δεν ξέρω τίποτα απ' τη ζωή έξω απ' την απελπισία, το φόβο, το θάνατο και τη φτηνή επιπολαιότητα που μας οδηγεί σε μιαν άβυσσο θλίψης. Είδα πόσοι άνθρωποι ορμούν ο ένας πάνω στον άλλο και σιωπηλά, αγνοώντας, έξαλλα, υπάκουα, αθώα σφάζονται μεταξύ τους. Είδα ότι τα πιο έξυπνα μυαλά στον κόσμο επινοούν όπλα και λόγια για να καταστήσουν τούτη τη σφαγή πιο ραφιναρισμένη και πιο αποδεκτή. Κι όλοι οι άνθρωποι της ηλικίας μου, εδώ κι εκεί, μέσα σ' ολόκληρο τον κόσμο, τα βλέπουν αυτά τα πράγματα· όλη η γενιά μου έχει γνωρίσει τις δικές μου εμπειρίες. [...] Όλ' αυτά τα χρόνια, η δουλειά μας ήταν να σκοτώνουμε — ήταν το πρώτο πράγμα που μάθαμε στη ζωή. Η γνώση μας από τη ζωή περιορίζεται στο θάνατο. Τι θα συμβεί μετά; Και τι θα βγει απ' όλους εμάς;

Έριχ-Μαρία Ρεμάρκ, *Ουδέν Νεώτερον από το Δυτικόν Μέτωπον*, εκδ. Δ.

Δαρέμα, Αθήνα χ.χ., σ. 204.

[Τα κείμενα αποδόθηκαν στο μονοτονικό, διατηρήθηκε όμως η ορθογραφία τους].

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Ο Α΄ παγκόσμιος πόλεμος που ξεκίνησε το 1914 ολοκληρώθηκε το 1918 **σχολικό βιβλίο σελ. 80:** «ύστερα από τεράστιες καταστροφές...στρατιώτες». Στις μεγάλες ανθρώπινες απώλειες του πολέμου αναφέρεται και ο Σπράτς Μυριβήλης στο γνωστό αντιπολεμικό του έργο «Η ζωή εν τάφω». Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται στις επώδυνες συνέπειες ενός πολέμου, στα εκατομμύρια ανθρώπων που χάνονται («μιλιούνια ανθρώποι»), στην αίσθηση του αίματος και του θανάτου που κυριαρχεί στο πεδίο της μάχης («ορίζοντας κοκκινόμαυρος», «η γης αχνίζει άλικους αχνούς», «ο θεόρατος τροχός...στριγγλίζει σπαραχτικά»), ενός θανάτου που πριν καταβάλλει το σώμα, έχει ήδη διαβρώσει τη ψυχή.

Σχολικό βιβλίο σελ. 81: «Δυσκολότερο να υπολογιστεί...πολιτική». Στο κείμενο β΄ που παρατίθεται, ένα από τα πιο σημαντικά αντιπολεμικά έργα, ο συγγραφέας Έριχ Μαρία Ρεμάρκ παρουσιάζει τις επιπτώσεις του πολέμου στην ψυχή και το πνεύμα του κάθε νέου που συμμετείχε στον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο. Ο νέος του αποσπάσματος, απελπισμένος και απογοητευμένος, φαίνεται καταπονημένος σωματικά και ψυχοσυναισθηματικά από τη κούραση του πολέμου, από την επιμονή των ισχυρών για τη κατασκευή «έξυπνων» και αποτελεσματικών όπλων και από την απομάκρυνση από την ίδια την ουσία της ζωής, αφού ο θάνατος για τον στρατιώτη έχει γίνει η ίδια η ζωή.

Σχολικό βιβλίο σελ. 81: «Ο πόλεμος οδήγησε...εθνικής εστίας των Εβραίων».

ΘΕΜΑ Β2

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στο παρακάτω κείμενο και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στην επίδραση που άσκησαν στην εξέλιξη και την έκβαση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου τόσο η νίκη των Ελλήνων κατά της Ιταλίας όσο και η ένοπλη ελληνογερμανική σύρραξη.

Μονάδες 20

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Άντονι Ίντεν, υπουργός Εξωτερικών της Μ. Βρετανίας, για την ελληνική συμβολή στη συμμαχική νίκη

«... η Ελλάς πρώτη έδωσε αλησμόνητο μάθημα στον Μουσολίνι, ότι αυτή υπήρξε η αφορμή της εθνικής επανάστασεως στη Γιουγκοσλαβία εναντίον του Άξονα, ότι αυτή, με τη μικρή βοήθεια που σταθήκαμε τότε ικανοί να της δώσομε, κράτησε τους Γερμανούς στο ηπειρωτικό της έδαφος

και στην Κρήτη επί έξι εβδομάδες, ότι αυτή ανέτρεψε τη χρονολογική σειρά όλων των σχεδίων του γερμανικού Επιτελείου και έτσι επέφερε ριζική μεταβολή στις εκστρατείες του και ίσως στην όλη πορεία του πολέμου. Εμείς οι Άγγλοι δεν θα λησμονήσουμε ποτέ την ανακούφιση και την παρηγορία που μας προσέφερε κατά τις αγωνιώδεις εκείνες στιγμές του πολέμου η τιμιότητα και η αξιοπρέπεια της στάσεως των Ελλήνων».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, Αθήνα 1978, τ. ΙΕ', σ. 457

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Τόσο η νίκη των Ελλήνων κατά της Ιταλίας όσο και η ένοπλη ελληνογερμανική σύρραξη αποτέλεσαν σημαντικά και καθοριστικά γεγονότα για την εξέλιξη και την έκβαση του Β' Παγκοσμίου πολέμου. Πιο συγκεκριμένα, ενώ η ελληνική κυβέρνηση δεν απομακρύνθηκε από την πολιτική της ουδετερότητας ο Μουσολίνι μετά την πολεμική έξοδο της Ιταλίας στο πλευρό της χιτλερικής Γερμανίας, αντιμετώπισε την κατάληψη της Ελλάδας ως το πρώτο βήμα προς την εξασφάλιση του στρατηγικού ελέγχου της Ανατολικής Μεσογείου. Είχε ήδη καταλάβει την Αλβανία τον Απρίλιο του 1939. Η απόκρουση της προέλασης των ιταλικών στρατευμάτων στη Βόρεια Ήπειρο και η ανακοπή της «εαρινής επίθεσης» των Ιταλών τον Μάρτιο του 1941 αποτελούν τη νίκη των Ελλήνων κατά της Ιταλίας.

Σχολικό βιβλίο σελ. 120: «Η επικράτηση των Ελλήνων...της Μέσης Ανατολής».

Ενώ εξελίσσονταν οι επιχειρήσεις στο αλβανικό μέτωπο, ο Χίτλερ είχε καταρτίσει το σχέδιο «Μπαρμπαρόσα» για την εισβολή στη Σοβιετική Ένωση. Προκειμένου, όμως να προχωρήσει στην εφαρμογή του σχεδίου έπρεπε να εξασφαλίσει τα νώτα του στη Βαλκανική χερσόνησο και στο Αιγαίο πέλαγος. Τον Μάιο του 1941 οι Κρήτες αντιμετώπισαν με κάθε διαθέσιμο μέσο την επίθεση των Γερμανών.

Σχολικό βιβλίο σελ. 121: «Η σημασία της ελληνογερμανικής... του ρωσικού χειμώνα»

Η σημασία της ελληνικής συμβολής στη συμμαχική νίκη επισημαίνεται και στα λόγια του Άγγλου Υπουργού των Εξωτερικών, Αντονι Ίντεν, ο οποίος επιβεβαιώνει το ρόλο της ελληνικής αντίστασης στον Μουσολίνι και στα γερμανικά στρατεύματα στον ηπειρωτικό χώρο και στην Κρήτη. Αναφέρει και ο ίδιος την καθυστέρηση των γερμανικών σχεδίων και την ανατροπή του χρονοδιαγράμματος του Χίτλερ, ενώ επιβραβεύει την «τιμιότητα» και την «αξιοπρέπεια» της ελληνικής αντίδρασης, που αναπτέρωσε και το ηθικό των Συμμάχων.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα θέματα κρίνονται προσιτά στον καλά προετοιμασμένο μαθητή. Ήταν σαφώς διατυπωμένα, χωρίς δυσκολίες κατανόησης, με αναφορές σε συγκεκριμένα σημεία του βιβλίου. Ωστόσο ο ορισμός β (Τρίτος Κόσμος) απαιτούσε σύνθεση στοιχείων από διαφορετικές σελίδες του βιβλίου και η έκταση της απάντησης ήταν σχετικά μεγαλύτερη από το αναμενόμενο για έναν ορισμό. Στο θέμα Β1 επίσης μπορούσε να προκληθεί σύγχυση στους μαθητές μεταξύ των συνεπειών του Α' παγκοσμίου πολέμου (σελ.80-81) και των συνεπειών των συνθηκών που υπογράφηκαν μετά τη λήξη του (σελ.86-88).

